

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصه کلاسی آداب الصلوة - شب سوم ماه رمضان ۱۴۳۹

عبارت «و انحر» در سوره کوثر یک معنای مشهور دارد به معنای قربانی کردن و کشتن شتر. از رسول خدا (ص) روایتی نقل شده است که منظور از این نحیره که در این سوره آمده است، کشتن شتر نیست. بلکه منظور از آن این است که وقتی تکبیر می گویی، دستت را بلند کنی.

تکبیر آدابی دارد. یکی از آداب در همین روایت گفته شد و آن بالا آوردن دست هنگام تکبیر است. از امام صادق (ع) روایت شده است: «هنگامی که برای نماز ایستادی و تکبیر گفتی، دو دست خود را بالا بیاور.» حد این بالا آوردن دست تا کنار صورت است. دومین ادب در تکبیره الاحرام، تکرار این ذکر (الله اکبر) تا هفت مرتبه است. البته یک تکبیر هم کافی است. سه تکبیر احسن است، هفت تکبیر افضل است. تقید به این مستحبات در حضور قلب در نماز موثر است.

در روایت چند فلسفه برای گفتن این هفت تکبیر گفته شده است. در روایت معراج پیامبر (ص) آمده است که هنگامی که پیامبر (ص) به معراج رفت و به آن از مقام قاب قوسین عبور کرد، یکی از آن حجاب ها برداشته شد پیامبر (ص) یک تکبیر گفت، بعد حجاب دوم برداشته شد و پیامبر (ص) تکبیر دوم را گفت. تا جایی که همه ۷ حجاب برداشته شد و پیامبر (ص) ۷ تکبیر گفت.

در روایتی دیگر آمده است که مدت زیادی از ولادت امام حسین (ع) گذشت اما زبان ایشان هنوز باز نشده بود. پیامبر (ص) به مسجد رفت و امام حسین (ع) را با خود به مسجد برد. برای نماز ایستاد و امام حسین (ع) را در سمت راست خود قرار داد. وقتی پیامبر (ص) نماز را شروع کردند و تکبیر گفتند، امام حسین (ع) هم تکبیر گفت، پیامبر که تکبیر امام حسین (ع) را شنید، دوباره تکرار کرد و امام حسین (ع) هم دوباره تکبیر گفت. پیامبر (ص) ۷ بار تکبیر را تکرار کردند امام حسین (ع) هم هر دفعه بعد از ایشان تکبیر گفتند و این سنت شد.

تکبیر، تعظیم و بزرگ شمردن خدا است و حقیقت آن این است که انسان نباید هیچ چیز را به غیر از خدا بزرگ بشمرد. اگر امید و خوف انسان خدا شد، تکبیر او حقیقت پیدا می کند.

در روایتی آمده است که از یکی از حضرات اهل بیت (ع) سوال شد که آیا این ۷ تکبیر از نظر معنا هم با یکدیگر تفاوت دارند؟ حضرت (ع) فرمودند:

- تکبیر اول در احرام این است که خدا را بزرگتر از آن بدانی که قیام و قعود داشته باشد.
- تکبیر دوم بدین معناست که خدا را منزّه از آن بدانی که حرکت و سکون داشته باشد.
- مراد از تکبیر سوم این است که خدا را منزّه از آن بدانی که جسم داشته باشد.

- تکبیر چهارم یعنی این که خدا را از این که شکلی پیدا کند و نقصی بردارد منزّه بدانی.
- تکبیر پنجم یعنی خدا را از جوهر و عرض منزّه بدانی. به عبادت دیگر یعنی این که در چیزی حلول بکند و چیزی در او حلول پیدا کند.
- معنی تکبیر ششم این است که او را از این که ویژگی های خلایق در آن پیدا شود منزّه بدانی.
- و در تکبیر ۷ او را از این که حواس پنج گانه به حقیقت او دست یابد منزّه بدانی.

گفتن لفظ بدون توجه به معنای آن در ما اثر ندارد! اگر انسان در تکبیره الحرام متوجه به اسماء خدا باشد و عظمت او را درک کند و او را تکبیر بگوید و تنزیه کند، می فهمد که باید همه چیز را از او بخواهد و از غیر او هم چیزی نخواهد. این معنای عبودیت است.

امام صادق (ع) فرمودند: «چه قدر بد است که مردی از مردان شیعه به سن پیری برسد و یک نماز با آداب صحیح نخواند.» توصیه ام به عزیزان این است که روایت امام صادق (ع) به حماد را چندین بار بخوانند.